

Sterk door overleg

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 13 december 2007
Advies Minaraad en SERV

Advies

***De Samenwerkingsovereenkomst met Gemeenten, Provincies,
BBL en VODO 2008-2013***

Minaraad, 13 december 2007
SERV DB, 18 december 2007

Krachtlijnen

Minaraad en SERV ontvingen een adviesvraag over de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 met Gemeenten, Provincies, BBL en VODO. De Raden hebben echter besloten om in het gezamenlijk advies enkel in te gaan op de overeenkomst met de gemeenten en provincies.

SERV en Minaraad vinden het positief dat de Vlaamse Regering verder wil gaan met de samenwerkingsovereenkomstformule, omdat dit leidt tot een professionalisering van het lokale milieubeleid en bijdraagt tot visieontwikkeling en acties op het terrein. Niettemin zijn de Raden ontgoocheld over de opgelopen vertraging tijdens de ontwikkelingsfase. Zo komt de betrokkenheid van het maatschappelijke middenveld in het gedrang. Vermits de gemeenten en provincies hun begroting voor 2008 al in oktober hebben opgemaakt, dreigt het eerste jaar van de samenwerkingsovereenkomst gedeeltelijk verloren te gaan.

De Raden ondersteunen de doelstelling om de instapdrempel voor gemeenten te verlagen, maar stellen duidelijk dat dit niet ten koste van het ambitieniveau van de basisdoelstellingen mag gaan. De Raden doen in hoofdstuk 6 van dit advies verschillende concrete voorstellen om het basisniveau te versterken. Daarnaast vinden SERV en Minaraad dat de gemeenten onvoldoende gestimuleerd worden om een hoger onderscheidingsniveau te halen. Het toekennen van de loonsubsidie voor de duurzaamheidsambtenaar als beloning voor het halen van het onderscheidingsniveau zal de gemeenten onvoldoende motiveren. Daarom zouden de Raden de gemeenten gradueel meer vergoeden naargelang ze meer doelstellingen of punten halen.

De meerwaarde van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst zit volgens de Raden in de projectmodule, omdat deze de gemeenten en provincies toelaat om eigen ideeën uit te werken. Om de kwaliteit van de projecten te garanderen, pleiten de Raden voor duidelijke selectiecriteria. Daarbij verdienen themaoverschrijdende projecten voorrang op andere.

Minaraad en SERV vragen de Vlaamse Regering voldoende middelen te voorzien voor de samenwerkingsovereenkomst. Ze delen hierbij de vrees van de Inspectie van Financiën dat de voorziene middelen niet zullen volstaan als meer gemeenten de overeenkomst ondertekenen dan nu bij de huidige samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 het geval is. Indien deze vrees bewaarheid wordt, dan vragen de Raden met aandrang om niet te raken aan het budget van de projecten, omdat het welslagen van de covenant staat of valt met de projecten.

Ten slotte dringen SERV en Minaraad aan om de rapportagelast niet onnodig zwaar te maken. Ze stellen voor om het rapporteren te beperken tot het overmaken van het milieujaarprogramma.

Inhoud

Krachtlijnen	1
Inhoud.....	2
1. Inleiding.....	5
2. Situering	5
2.1 Van convenant tot samenwerkingsovereenkomst	5
2.2 Naar een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.....	6
2.3 Vertraging.....	6
2.4 Verschilpunten met vorige overeenkomst voor gemeenten	6
2.5 Verschilpunten met vorige overeenkomst voor provincies	7
3. Algemene opmerkingen	7
3.1 Betrokkenheid Vlaamse middenveld	7
3.2 Problematisch voor bestuurders	7
3.3 Betrokkenheid op lokaal niveau.....	8
3.4 Belangrijke meerwaarde	8
3.5 Geïntegreerd beleid moet streefdoel blijven.....	8
3.6 Resultaatsverbintenissen genieten voorkeur	9
3.7 Leesbaarheid kan beter.....	9
4. Artikelsgewijze bespreking ‘Algemene bepalingen’.....	10
4.1 Overeenkomst.....	10
4.1.1 Legislatuurovereenkomst.....	10
4.1.2 Contractwaarde van bijlagen definities en rapportage.....	10
4.1.3 Aanpassingen van de contractuele bepalingen	10
4.2 Niveaus.....	10
4.2.1 Ambitieniveau mag niet dalen.....	10
4.2.2 Gemeenten meer stimuleren om onderscheidingsniveau te halen.....	11
4.2.3 Kansen en gevaren projectmatige aanpak	11
4.2.4 Enveloppenfinanciering	12

4.2.5 Niet weerhouden projecten.....	12
4.2.6 Koppeling naar verleden schrappen.....	12
4.2.7 Eigen beheer versus uitbesteding.....	12
4.3 Rapportering.....	13
4.3.1 Rapportering moet korter.....	13
5. Artikelsgewijze bespreking ‘Financiële bepalingen’	13
5.1 Volstaat voorziene budget voor gemeenten?	13
5.2 Projectbudget voor gemeenten mag niet dalen.....	14
5.3 Betalingsmodaliteiten	14
6. Artikelsgewijze bespreking ‘Specifieke bepalingen per thema’	14
6.1 Thema instrumentarium.....	14
6.1.1 Handhaving	14
6.1.2 Lokale milieuraden.....	14
6.1.3 Actieve participatie belonen.....	15
6.1.4 Milieubeleidsplan in basisniveau	15
6.1.5 Gebiedsgerichte projecten.....	16
6.1.6 Milieu Management Informatiesysteem	16
6.2 Thema afval.....	16
6.2.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	16
6.2.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies	17
6.3 Thema milieuverantwoord productgebruik.....	17
6.3.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	17
6.3.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies	18
6.4 Thema water.....	18
6.4.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	18
6.4.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies	19
6.5 Thema hinder	19
6.5.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	19
6.6 Thema energie	20
6.6.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	20
6.6.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies	21
6.7 Thema mobiliteit	21
6.7.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	21
6.8 Thema natuur	22
6.8.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	22
6.8.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies	23

6.9 Thema bodem	24
6.9.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	24
6.9.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies	24
6.10 Thema duurzame ontwikkeling	24
6.10.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten.....	24
6.10.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies.....	25

1. Inleiding

Op 5 december 2007 ontvingen Minaraad en SERV de adviesvraag van Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, Hilde Crevits.

De adviestermijn bedraagt 30 dagen, maar de Raden hebben dit advies behandeld als een spoedadvies opdat de Vlaamse Regering hun suggesties nog tijdig zou kunnen integreren in de contracttekst alvorens de samenwerkingsovereenkomsten definitief goed te keuren vóór het einde van 2007.

Gezien de betrokkenheid van BBL en VODO bij de totstandkoming van het advies spreken de Raden zich enkel uit over de samenwerkingsovereenkomsten met de gemeenten en de provincies.

2. Situering

2.1 Van convenant tot samenwerkingsovereenkomst

Het Vlaamse Gewest sluit sedert 1992 vrijwillige overeenkomsten af met gemeenten en provincies om het milieubeleid op lokaal niveau te stimuleren. In ruil voor het uitvoeren van een aantal taken krijgen ze financiële en inhoudelijke ondersteuning van de Vlaamse overheid. Aanvankelijk heetten die contracten convenanten¹, maar sinds 2002 spreekt de Vlaamse overheid van een samenwerkingsovereenkomst². Elke nieuwe overeenkomst bouwde verder op de vorige. Op regelmatige tijdstippen heeft de Minaraad de voorbije 15 jaar dan ook adviezen uitgebracht over deze samenwerkingsvormen of over de inhoud en de instrumenten ervan³. Dit gebeurde zowel op vraag als op eigen initiatief.

¹ De Vlaamse overheid bracht achtereenvolgens de volgende overeenkomsten uit:

- het gemeentelijk milieuconvenant 1992-1996 en het provinciaal milieuconvenant 1993-1997;
- het gemeentelijk milieuconvenant 1997-1999 en het provinciaal milieuconvenant 1997-1999;
- het gemeentelijk milieuconvenant 2000-2001 en het provinciaal milieuconvenant 2000-2001.

² De samenwerkingsovereenkomst Milieu als Opstap naar Duurzame Ontwikkeling 2002-2004 en de samenwerkingsovereenkomst Milieu als Opstap naar Duurzame Ontwikkeling 2005-2007.

³ De Minaraad bracht achtereenvolgens de volgende adviezen uit:

- Minaraad, Advies van 20 oktober 1994 over de samenstelling en de werking van de gemeentelijke milieuadviesraden, 1994|11;
- Minaraad, Advies van 9 december 1999 over integratie van milieubeleid van provincies en gemeenten in Vlaanderen, 1999|zonder nummer;
- Minaraad, Advies van 5 juli 2001 over de samenstelling en de werking van de milieuadviesraden op het lokaal niveau in Vlaanderen, 2001|26;
- Minaraad, Advies van 6 december 2001 over de provinciale adviesraad voor milieu en natuur in het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de provincies, 2001|38;
- Minaraad, Advies van 1 april 2004 over de evaluatie van de Samenwerkingsovereenkomsten 'Milieu' tussen het Vlaamse Gewest en de gemeenten en provincies;
- Minaraad, Advies van 6 juli 2006 over de samenwerkingsvorm 2008-...

2.2 Naar een nieuwe samenwerkingsovereenkomst

De huidige samenwerkingsovereenkomst met 249 gemeenten en de vijf provincies loopt af op 31 december 2007. Een nieuwe samenwerkingsovereenkomst zou in principe op 1 januari 2008 van start moeten gaan. Om een fundamentele bijdrage te leveren tijdens de ontwikkelingsfase van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2008-2013, organiseerde de Minaraad een colloquium op 13 december 2005. Dit gebeurde in samenwerking met OVAM en AMINAL. De gemeentelijke en provinciale milieuraden werden tevens uitgenodigd om hun visie over de nieuwe samenwerkingsovereenkomst kenbaar te maken. De bijdragen van de verschillende sprekers en het verslag van de debatten in de workshops werden gebundeld in een verslagboek⁴. Begin februari 2006 werkte de Vlaamse administratie een discussienota uit die dieper inging op een aantal uitgangspunten. Deze nota bevatte enkele aanzetten tot concrete invulling van de nieuwe samenwerkingsvorm. Na reacties van IGEMO, VVP en VVSG mondde dit document uit in een krachtlijnennota. De Minaraad volgde de suggestie van de toenmalige minister van Leefmilieu om hierover een reeks bemerkingen te formuleren zonder afbreuk te doen aan het adviesrecht op de definitieve ontwerpversie van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst⁵.

2.3 Vertraging

De verdere uitwerking van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 heeft echter langer geduurd dan oorspronkelijk verwacht werd. Op 10 augustus 2007 ontvingen VVP, VVSG en de Minaraad een tussentijdse werkversie van het ontwerp van samenwerkingsovereenkomst d.d. 2 augustus 2007. Over deze versie werd nadien nog overleg gepleegd met onder meer VVSG en VVP. Het ontwerp werd uiteindelijk principieel goedgekeurd op de ministerraad van 30 november 2007. De Minaraad en SERV ontvingen de adviesvraag over het uiteindelijke ontwerp op 5 december 2007.

2.4 Verschilpunten met vorige overeenkomst voor gemeenten

Inclusief het instrumentarium telt de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten tien thema's die de clusters van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 vervangen. Elk thema heeft een verplicht basisniveau, een facultatief onderscheidingsniveau en een facultatief projectniveau. Het is dus perfect mogelijk dat een gemeente de basis en het onderscheidingsniveau onderschrijft zonder projecten uit te werken of omgekeerd, dat een gemeente projecten uitwerkt zonder het onderscheidingsniveau te onderschrijven.

Bij de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 moesten gemeenten minimaal voor niveau 1 intekenen. Daarvoor moesten ze het thema instrumentarium, vaste stoffen, water en twee vrij te kiezen clusters invullen. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst wordt gewerkt met een basisniveau van een twintigtal opgelegde verplichtingen gespreid over alle thema's. Bodem, afval en milieuverantwoord productgebruik zijn nu volwaardige thema's geworden. Het thema duurzame ontwikkeling is nieuw. Het grote verschil met vroeger zit in het projectniveau. Gemeenten krijgen voortaan meer mogelijkheden om nieuwe, eigen projecten in te dienen.

Om de middelen te verdelen stelt de Vlaamse overheid een puntensysteem voor. Het totale budget ter ondersteuning van de samenwerkingsovereenkomst zou 25 miljoen euro bedragen, evenveel

⁴ Minaraad, Verslagboek colloquium Minaraad i.s.m. AMINAL. Het vervolg op de samenwerkingsovereenkomst, 13 december 2005.

⁵ Minaraad, Advies van 6 juli 2006 over de samenwerkingsvorm 2008-...

als voor de vorige overeenkomst. Het minimale bedrag dat voor het invullen van het basisniveau uitgetrokken wordt, bedraagt 20.000 euro. Gemeenten met een inwoneraantal tussen 12.000 en 40.000 die het onderscheidingsniveau ambiëren kunnen rekenen op een subsidie die het equivalent heeft van 1 voltijdse duurzaamheidsambtenaar, wat neerkomt op 30.000 euro. Voor de projecten wordt 50% subsidie uitgekeerd met een minimum van 2500 euro. Ter financiering van de projecten wordt jaarlijks een pot van 10 miljoen euro uitgetrokken.

2.5 Verschilpunten met vorige overeenkomst voor provincies

Meer dan in de vorige samenwerkingsovereenkomst wordt de nadruk gelegd op de ondersteunende rol van de provincies ten aanzien van de gemeenten. Voor provincies is enkel een basis- en een projectniveau voorzien; van een onderscheidingsniveau is geen sprake. Daarnaast telt de samenwerkingsovereenkomst voor provincies slechts 9 thema's. Het thema duurzame ontwikkeling ontbreekt.

Qua budget trekt de Vlaamse overheid jaarlijks 420.000 euro per provincie uit voor het basisniveau en 280.000 euro om alle projectvoorstellen te subsidiëren. Net als bij de gemeenten wordt 50% subsidie uitgekeerd voor de provinciale projectvoorstellen met een minimum van 2500 euro.

3. Algemene opmerkingen

3.1 Betrokkenheid Vlaamse middenveld

In december 2005 gaf de Minaraad zelf de aanzet tot het debat over een nieuwe samenwerkingsvorm vanaf 2008. Tijdens het colloquium 'Het vervolg op de samenwerkingsovereenkomst' werden de lokale milieuraad betrokken om voldoende input van onderuit te krijgen. Ter afronding van het evenement gaf een vertegenwoordiger van het toenmalige kabinet van de minister van Leefmilieu aan dat het kabinet samen met alle betrokken partijen een krachtlijnennota zou uitwerken die de hoofdlijnen van de nieuwe samenwerkingsvorm zou schetsen. In juni 2006 ontving de Minaraad deze nota en ging hij in op de suggestie van de minister om zijn bemerkingen over te maken. De Raad waardeerde toen de wijze waarop het maatschappelijke middenveld betrokken werd tijdens het wordingsproces van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

De concrete uitwerking van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst gebeurde vervolgens in overleg met alle regionale betrokken partijen, maar duurde lang. Het kabinet van de minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur overhandigde pas een eerste ontwerpversie van de samenwerkingsovereenkomst aan VVP, VVSG en Minaraad op 10 augustus 2007, maar liet verstaan dat de ontwerpovereenkomst nog grondig kon wijzigen. De definitieve versie volgde uiteindelijk op 5 december 2007. SERV en Minaraad stellen vast dat ondanks de veelbelovende aanzet en een startschot van de Minaraad, reeds 15 maanden geleden, zij zich net als bij alle vorige edities van de convenanten opnieuw moeten haasten. Hierdoor komt de betrokkenheid van het maatschappelijke middenveld alsnog in het gedrang.

3.2 Problematisch voor bestuurders

Voor de gemeenten en de provincies zal alles snel moeten gaan. De kans is reëel dat de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 niet meer van kracht wordt vóór 1 januari 2008. Daarom heeft de Vlaamse overheid de ultieme intekendatum voor het werkjaar 2008 al gewijzigd van 1 april

2008 tot vier maanden na het ontvangen van de contracttekst⁶. In zijn advies van 6 juli 2006 liet de Minaraad nochtans verstaan dat een ondertekenbare versie bij voorkeur al op 1 april 2007 beschikbaar moest zijn, zodat de gemeenten en provincies voldoende tijd zouden krijgen om waardevolle projecten voor het begrotingsjaar 2008 te kunnen uitwerken. Omdat gemeenten en provincies hun begrotingen in oktober opmaken, had de samenwerkingsovereenkomst uiterlijk tegen die maand ter ondertekening moeten voorliggen zodat er in de begroting voor 2008 nog rekening kon mee gehouden worden. De goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst zal dus rijkelijk laat komen voor de werking van de gemeenten in 2008. Hierdoor vrezen Minaraad en SERV dat het eerste jaar van de samenwerking nu al gedeeltelijk verloren dreigt te gaan door de opgelopen vertraging.

3.3 Betrokkenheid op lokaal niveau

Naast de gemeenten en provincies zijn ook de lokale milieuraden en de verenigingen die op lokaal niveau actief zijn de dupe van deze vertragingen. Zij moeten de contractteksten immers ook op korte tijd (4 maanden) doornemen. Dit is te kort om concrete projectvoorstellen uit te werken.

3.4 Belangrijke meerwaarde

Niettemin vinden de Raden het positief dat de Vlaamse Regering na het aflopen van de huidige samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 de formule wil voortzetten. De samenwerkingsovereenkomst heeft een belangrijke meerwaarde voor het lokale milieubeleid. De huidige overeenkomst zorgde alvast voor een basisstructuur. Bovendien spoorde ze lokale besturen aan om extra milieuinspanningen te leveren. Zo gaven deze contracten met de Vlaamse overheid aanleiding tot talrijke concrete initiatieven voor afvalpreventie, natuur, bos, integraal waterbeleid, enzovoort. De effecten van bepaalde initiatieven waren soms minder zichtbaar en moeilijker te meten. Niettemin zetten ze samen met de concrete initiatieven aan tot meer integratie van milieu in andere lokale beleidsvelden. Daarom stellen de Raden dat de samenwerkingsovereenkomst leidt tot een professionalisering van het lokale milieubeleid. Ze draagt bij tot visieontwikkeling en acties op het terrein.

3.5 Geïntegreerd beleid moet streefdoel blijven

Tijdens het Minaraad-colloquium van 13 december 2005 bleek dat er geen steun was voor een alomvattende samenwerkingsovereenkomst duurzame ontwikkeling, noch voor het integreren of samenvoegen van verschillende bestaande convenanten⁷. Het toenmalige kabinet van de minister van Leefmilieu leidde hier verkeerdelijk uit af dat er geen draagvlak was om verder te gaan met de integratie van beleidsdomeinen en integreerde deze interpretatie in de krachtlijnennota voor een nieuwe samenwerkingsvorm. In zijn advies van 6 juli 2006 over deze krachtlijnennota maakte de Minaraad het kabinet attent op deze foute interpretatie. Anno 2007 vinden SERV en Minaraad de verbreding naar andere beleidsdomeinen nog steeds noodzakelijk, indien dit relevant is voor milieu en natuur. In de dagelijkse praktijk van gemeenten en provincies zijn er immers dwarsverbindingen tussen de milieutaken en andere diensten (afvalarme evenementen, aankoopbeleid, hemelwater

⁶ In de contracttekst met de provincies werd deze wijziging nog niet doorgevoerd.

⁷ BACHUS K., VAN OOTEGEM L., GYSEN J., HIVA – Onderzoeksgroep Milieubeleid en Duurzame Ontwikkeling, Het vervolg op de Samenwerkingsovereenkomst. Verslag van de workshops op het colloquium over de Samenwerkingsovereenkomst, gehouden op 13 december 2005 te Mechelen en georganiseerd door de Vlaamse Minaraad en AMINAL.

bij bouwvergunningen, onderhoud van grachten, enz.). Daarom is het voor de Raden van groot belang dat de thema's niet los van elkaar staan, omdat dit de verschillende doelstellingen en de samenhang zal versterken. Deze opmerking geldt in het bijzonder voor het projectniveau. Themaoverschrijdende projecten moeten meer naar waarde geschat en aangemoedigd worden.

3.6 Resultaatsverbintenissen genieten voorkeur

In het algemeen verkiezen Minaraad en SERV dat de gemeenten en provincies resultaatsverbintenissen afsluiten met de Vlaamse overheid in plaats van inspanningsverbintenissen. Hierbij denken de Raden in de eerste plaats aan het thema energie, waarbij de Raden voorstellen om een energiebesparing van 6% gedurende de looptijd van de overeenkomst te realiseren (zie 6.6.1.1). Verder verwijzen de Raden naar enkele concrete voorbeelden uit het advies van de Minaraad d.d. 6 juli 2006 over de krachtlijnennota van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

3.7 Leesbaarheid kan beter

De Raden stellen vast dat de contractteksten nog veel slordigheden bevatten. Zo worden bijvoorbeeld de gemeenten en provincies in verschillende passages van de samenwerkingsovereenkomst met de provincies met elkaar verwisseld. Ter illustratie sommen de Raden enkele concrete voorbeelden op uit bijlage 1 definities en afkortingen bij:

1) de provincies:

- Bij de definitie van 'project' op p.1.
- Bij 'hoogdringendheid' op p.1.
- Bij de uitleg over 'gebiedsgerichte projecten' op p.2.

2) de gemeenten:

- Geen nieuwe zaken in de rapporteringsbijlage die niet in het hoofddocument voorkomen, bv. enquêteringen door de afdeling Milieuvergunningen, het laten bevestigen door het schepencollege van bestaande politiereglementen van de gemeenteraad, enzovoort.
- Zaken die op meerdere plaatsen in de tekst worden vermeld, werden soms slechts op één plaats aangepast. Zo stelt de bijlage rapportering dat elke project 2500 euro per gemeente moet bedragen, terwijl 'per gemeente' in het hoofddocument werd geschrapd.

Minaraad en SERV begrijpen bovendien niet waarom de samenwerkingsovereenkomst geen doorlopende nummering kreeg. Het zou verwijzingen naar en binnen de convenanttekst nochtans eenvoudiger maken en bevorderlijk zijn voor de leesbaarheid en de duidelijkheid.⁸

⁸ Doorlopende nummering wordt aangeraden door punt 126 in M.O.(VI.) 11.03.2005 nr. VR-2005/4 [betreffende] wetgevingstechniek (http://www.wetsmatiging.be/downloads/Omzendbrief_VR_2005_4_wetgevingstechniek.pdf)"

4. Artikelsgewijze bespreking ‘Algemene bepalingen’

4.1 Overeenkomst

4.1.1 Legislatuurovereenkomst

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst zal van kracht zijn tussen 1 januari 2008 en 31 december 2013. De overeenkomst gaat dus een jaar na de installatie van de nieuwe lokale bewindploegen in, maar volgt wel het zesjarige politieke ritme op gemeentelijk en provinciaal niveau. De Raden sluiten zich aan bij het principe van de legislatuurovereenkomst, omdat de nieuwe bestuurders op die manier de gelegenheid krijgen om hun milieubeleid uit te werken en zich in de nieuwe overeenkomst in te schrijven.

SERV en Minaraad vragen zich wel af of de gemeenten en provincies de samenwerkingsovereenkomsten elk jaar opnieuw moeten ondertekenen. Indien dit effectief het geval is, dan vinden de Raden dit een ongelukkige keuze. De jaarlijkse ondertekening zal meer administratief werk betekenen dan strikt nodig is. Dit geldt in het bijzonder voor de provincies die slechts kunnen intekenen op het basisniveau.

4.1.2 Contractwaarde van bijlagen definities en rapportage

De Raden merken op dat sommige passages over de rapportering bij de definities geplaatst werden en niet in het hoofdstuk over de rapportering zelf. Dit scheidt verwarring. De definitie van milieuverantwoordelijkheid is bovendien anderhalve pagina lang, terwijl de bepalingen over milieuverantwoordelijkheid in de contracttekst voor provincies niet eens zo lang is. Minaraad en SERV stellen voor om nieuwe elementen of verbintenissen in de contracttekst toe te voegen in plaats van in de definities. Gemeenten en provincies moeten beoordeeld worden op basis van de contractteksten en niet op bijkomende documenten.

4.1.3 Aanpassingen van de contractuele bepalingen

Minaraad en de SERV zijn het eens dat de overeenkomst aanpasbaar is, maar dit moet eerder uitzondering dan regel zijn. Wijzigingen in de contracten moeten principieel van toepassing zijn op alle gemeenten en voor alle provincies; individuele regelingen zijn onaanvaardbaar. Als wijzigingen nodig blijken dan heeft dit consequenties voor beide partijen. Over die consequenties moet overleg mogelijk zijn. De Raden vragen in ieder geval om elke wijziging die in overweging genomen wordt, voor te leggen aan de Minaraad. De Raden herhalen ook het Minaraad-standpunt uit 2001 om na drie jaar een tussentijds evaluatiemoment te voorzien waarbij de contractanten hun posities afwegen, de inmiddels overbodig geworden bepalingen geschrapt en de vastgestelde problemen bijgestuurd worden.

4.2 Niveaus

4.2.1 Ambitieniveau mag niet dalen

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst heeft de ambitie om de instapdrempel voor de gemeenten te verlagen. Minaraad en SERV steunen deze doelstelling, maar wijzen erop dat de instap-

drempel meer met de randvoorwaarden en de rapportering te maken had dan met het ambitieniveau van de vorige samenwerkingsovereenkomst. Het verlagen van de instapdrempel mag dus zeker geen verlaging van het ambitieniveau betekenen. Niveau 1 van de vorige samenwerkingsovereenkomst moet het minimumniveau blijven van de nieuwe overeenkomst.

SERV en Minaraad merken op dat de minimumdoelstellingen van sommige thema's amper ingevuld zijn. Dit is onder meer het geval bij de thema's duurzame ontwikkeling en natuur. Bovendien hebben de Raden vragen bij de concrete invulling van het basisniveau. De lijst basisdoelstellingen is in het algemeen onsamenhangend: alomvattende verbintenissen worden afgewisseld met kleine en eenmalige zaken. Minaraad en SERV vragen zich hierbij af wat basismilieubeleid juist is? Ook de scheidinglijn tussen wat wettelijk verplicht is en tussen wat als vanzelfsprekend opgenomen wordt door gemeenten en provincies, is niet altijd duidelijk. Daarom vragen de Raden om dergelijke overeenkomsten te beschouwen als een instrument dat een stimulans biedt om meer te doen dan wat decretaal opgelegd is. De convenanten zijn er vooral om het lokale milieubeleid op te bouwen en uit te breiden. De Raden komen later in het advies nog terug op de concrete invulling van het basisniveau bij de specifieke bespreking van de thema's.

4.2.2 Gemeenten meer stimuleren om onderscheidingsniveau te halen

Om het onderscheidingsniveau te halen moeten gemeenten 35 punten verdienen. Minaraad en SERV stellen vast dat het puntensysteem voldoende flexibiliteit biedt voor het behalen van deze 35 punten, maar hebben niettemin vragen bij de vergoeding van het gehanteerde puntensysteem. Gradaties van belonen ontbreken in dit systeem. De Raden vinden in het algemeen te weinig incentives terug om de gemeenten aan te zetten om meer dan 35 punten te behalen in het onderscheidingsniveau en vragen de Vlaamse overheid daarom om alles in het werk te stellen om zoveel mogelijk gemeenten te motiveren om een hoger onderscheidingsniveau te halen. Ook voor de provincies, de provinciale milieuraden en de steunpunten is daarbij een belangrijke taak weggelegd. Zij moeten zoveel mogelijk gemeenten proberen mee te krijgen.

SERV en Minaraad vinden dus dat de Vlaamse overheid de gemeenten die verder willen gaan dan de 35 punten voor een duurzaamheidsambtenaar, onvoldoende beloont. Voor gemeenten die al actief waren op niveau 2 van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007, lijkt de nieuwe samenwerkingsovereenkomst zelfs een stap achteruit. Deze vrees wordt gedeeld door de Inspectie van Financiën⁹. Het is niet voldoende dat een gemeente in het onderscheidingsniveau enkel de loonsubsidie voor de duurzaamheidsambtenaar kan verdienen. De Raden staan achter het principe om gemeenten gradueel meer te vergoeden, naargelang ze meer punten halen. Hierbij suggereren de Raden om nog twee trappen in het puntensysteem toe te voegen. De financiering van deze trappen mag niet ten koste gaan van het voorziene budget voor de projecten.

4.2.3 Kansen en gevaren projectmatige aanpak

Minaraad en SERV zien kansen in de projectenmodule. De keuzemogelijkheid, de optie om eigen ideeën aan te brengen en de flexibele termijnen voor de looptijd van projecten zorgen ervoor dat het projectniveau binnen het bereik van een groter aantal lokale besturen zal liggen. Maar dit mag er niet toe leiden dat niet-kwalitatieve projecten goedgekeurd worden. De selectie van projecten moet gebeuren op basis van kwaliteitscriteria.

Criteria om die kwaliteit te bepalen zijn onder meer:

- het kaderen in de invulling van het lokale milieubeleidsplan;

⁹ zie de nota aan de leden van de Vlaamse Regering p. 10

- de effectiviteit voor milieu en natuur;
- het bijdragen tot de verbreding van het draagvlak (participatie);
- het innovatief zijn op lokaal niveau;
- de doorwerking naar verder beleid;
- het overstijgen van de thema's.

De Raden stellen voor om themaoverschrijdende projectvoorstellen de voorkeur te geven op andere projecten en ze een hoger cofinancieringspercentage toe te kennen.

4.2.4 Enveloppenfinanciering

Zoals het er nu uitziet, kan een individuele gemeente niet op voorhand berekenen voor welk bedrag ze projectvoorstellen kan indienen. Minaraad en SERV suggereren daarom om het projectenbudget grotendeels in enveloppen per gemeente (bv. zoals de basissubsidie) te verdelen. Projectvoorstellen moeten uiteraard inhoudelijk nog beoordeeld worden, maar de gemeente weet dan zeker op welke budgetten (basis + eventueel onderscheidingsniveau & projecten) ze kan rekenen. Wanneer een gemeente het voorziene budget in de enveloppe niet opgebruikt, dan moet de Vlaamse overheid het beschikbare budget herbestemmen voor andere waardevolle projecten. De suggestie om te werken met een enveloppenfinanciering staat ook vermeld in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering, maar in tegenstelling tot wat in de nota staat, wordt deze aanpak niet vermeld in de contracttekst.

4.2.5 Niet weerhouden projecten

SERV en Minaraad vragen om steeds de motivatie voor niet-geselecteerde projecten mee te delen aan de indienende gemeente. De contracttekst voor gemeenten stelt dat gemeenten inhoudelijk goedgekeurde projecten die niet weerhouden werden, kunnen overdragen naar het volgende jaar. Deze worden dan door de Vlaamse overheid met voorrang opgenomen in het volgende subsidiëringprogramma. Minaraad en SERV hebben vragen bij deze manier van werken. Het kan geenszins de bedoeling zijn om reserveprojecten voorrang te geven op nieuwe, kwalitatief waardevollere projecten die in het tweede jaar ingediend worden. Daarom vragen de Raden deze voorrangsregel te schrappen.

4.2.6 Koppeling naar verleden schrappen

Als voorwaarde om projectsubsidies te kunnen aanvragen, moeten gemeenten of provincies volgens de Vlaamse overheid minimaal beschikken over een goedkeuring van de laatst beschikbare rapportering van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 of van de basis van de samenwerkingsovereenkomst. Minaraad en SERV volgen deze redenering niet. Het kan niet de bedoeling zijn om eventueel waardevolle projecten te weigeren op basis van eerdere feiten. De Vlaamse overheid hoeft gemeenten en provincies niet tweemaal te straffen voor feiten uit het verleden. Het afnemen van de projectsubsidies voor het voorgaande jaar is voldoende. Daarom vragen de Raden deze koppeling naar het verleden te schrappen uit de projectvoorwaarden.

4.2.7 Eigen beheer versus uitbesteding

Alleen directe kosten voor de uitvoering van projecten kunnen ingebracht worden door gemeenten. De Raden vragen echter dat kosten die gemaakt worden in eigen beheer voor nieuwe, innovatieve projecten binnen een gemeente of intercommunale ook in aanmerking moeten komen voor een projectsubsidie, zoniet zullen gemeenten om budgettaire redenen hun projecten uitbesteden.

4.3 Rapportering

4.3.1 Rapportering moet korter

De rapporteringslast blijft voor sommige onderdelen onnodig zwaar. De vuistregel zou moeten zijn dat enkel informatie wordt opgevraagd waarmee de Vlaamse overheid effectief iets doet. Steekproefsgewijs kan altijd meer gedetailleerde informatie opgevraagd worden. Verder worden er allereerste rapporteringsformats vooropgesteld die nu nog niet beschikbaar zijn en waarvan de rapporteringslast niet kan worden ingeschat (bv. diverse actiefiches natuur, typedocument vismigratieknelpunten, uitvoeringsdossier werken water).

SERV en Minaraad stellen daarom voor om de rapportering te beperken tot het overmaken van het milieujaarprogramma, dat volgens een vaste inhoudstafel opgesteld wordt. Zo krijgt de overheid niet alleen zicht op het voorbije werkjaar, maar ook op wat een gemeente of een provincie het jaar nadien zal doen. Onleesbare rapporten zoals bij de huidige samenwerkingsovereenkomst zijn niet wenselijk. De Vlaamse overheid kan al veel bijleren op het terrein zelf via de opvolgingscommissie¹⁰. Deze moet de provincies en de gemeenten begeleiden en focussen op de knelpunten bij de uitvoering van de nieuwe samenwerkingsbepalingen. Het resultaat van dergelijke bezoeken moet conclusies bevatten voor een verbetering van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst en dit zowel ten aanzien van de gemeenten, de provincies als voor het Vlaamse Gewest. Dit kan ook van nut zijn voor de Vlaamse ambtenaren om meer voeling te krijgen met de lokale problematiek. De Raden vragen ook een duidelijk engagement van de Vlaamse overheid om tijdens de overeenkomst effectief een bepaald aantal gemeenten te bezoeken. Een dergelijk engagement wordt overigens wel van de provincies verwacht die met elke gemeente om de drie jaar afzonderlijk moeten overleggen.

In het hoofdstuk 'Rapportage voor de provincies' is sprake van het ter beschikking stellen van een format. Het is echter niet duidelijk waarop dit slaat. De Raden vragen daarom te verduidelijken of dit het rapporteringsdocument betreft of een nieuwe bijlage. Indien het rapporteringsdocument bedoeld wordt, stellen SERV en Minaraad voor deze passage te schrappen uit het contract om verwarring te vermijden.

5. Artikelsgewijze bespreking 'Financiële bepalingen'

5.1 Volstaat voorziene budget voor gemeenten?

Het totale budget ter ondersteuning van de samenwerkingsovereenkomst voor gemeenten zal 25 miljoen euro bedragen, evenveel als voor de vorige overeenkomst. Maar door de inflatie zal de overheid in 2008 echter minder ver geraken met dit bedrag dan in 2002. Daarom vragen SERV en Minaraad het totale budget te indexeren. Los daarvan betwijfelen de Raden of het voorziene budget voor de gemeenten zal volstaan. Zeker nu de instapdrempel lager zal liggen en de kans reëel is dat meer gemeenten zullen intekenen op de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Minaraad en SERV verwijzen daarbij naar kritische bemerkingen uit het advies van de Inspectie van Financiën.

¹⁰ In de definities voor de provincies wordt verwezen naar de provinciale opvolgingscommissie, terwijl deze term in de contractteksten (nog) niet voorkomt.

5.2 Projectbudget voor gemeenten mag niet dalen

Indien zou blijken dat het budget voor de gemeenten effectief ontoereikend zou zijn, stellen SERV en Minaraad op basis van de nota aan de Vlaamse Regering vast dat dit zijn weerslag zal hebben op het budget voor de projecten. Voor de Raden is dit onaanvaardbaar. De Raden zijn bovendien de mening toegedaan dat de Vlaamse overheid op voorhand voldoende middelen moet voorzien. Het projectenbudget mag niet aanzien worden als een sluitpost.

5.3 Betalingsmodaliteiten

De Vlaamse overheid betaalt gemeenten en provincies een voorschot uit in het jaar van intekening. De uitbetaling van het saldo gebeurt tegen september van het jaar volgend op de rapportering. Bij een negatieve evaluatie moeten gemeenten en provincies echter binnen de termijn van zes maanden de voorschotten terugbetalen aan de Vlaamse overheid. Minaraad en SERV vinden deze terugbetaalperiode heel kort, zeker in vergelijking met de twee jaar dat de Vlaamse overheid zichzelf, bij een gunstige evaluatie, toestaat om het volledige saldo uit te betalen.

6. Artikelsgewijze bespreking ‘Specifieke bepalingen per thema’

6.1 Thema instrumentarium

6.1.1 Handhaving

De Vlaamse overheid verwacht van de gemeenten dat ze alle klasse 2-inrichtingen minstens eenmaal zullen controleren gedurende de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst. SERV en Minaraad vinden het een goede zaak dat de Vlaamse overheid meer inspanningen wil op gemeentelijk niveau om het beleid systematischer te handhaven, maar stellen duidelijk dat bepalingen over handhaving niet thuishoren in de samenwerkingsovereenkomst. In het kader van het nieuwe ontwerp van het Milieuhandhavingsdecreet worden loonsubsidies voorzien voor handhaving op gemeentelijk niveau. Een meer systematische handhaving op gemeentelijk vlak hoort volgens de Raden in de eerste plaats thuis in dit kader, aangezien de controleplicht niet mag afhangen van het al dan niet ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst. Ook gemeenten die de SO niet ondertekenen moeten periodieke controles uitvoeren bij klasse 2-inrichtingen. In de samenwerkingsovereenkomst kunnen verder bepalingen worden opgenomen die aanvullend zijn op deze basishandhaving. De Raden denken hierbij onder meer aan de bemiddelende rol voor de gemeentelijke ambtenaren bij hinder die niet gerelateerd is aan een Vlaamse inrichting of aan deelname vanuit de gemeente aan specifieke handhavingsacties van de Vlaamse milieu-inspectie.

Ook de opvolging en controle door de gemeente van klasse 3 en niet-ingedeelde bedrijven met betrekking tot de selectieve inzameling van bedrijfsafvalstoffen hoort niet thuis in de samenwerkingsovereenkomst.'

6.1.2 Lokale milieuraden

SERV en Minaraad zijn tevreden dat de oprichting van lokale milieuraden en de verplichting om een milieuambtenaar te werk te stellen in het basismilieubeleid opgenomen werden.

Bij de samenstelling van de milieuraden vragen de Raden om de instanties en/of organisaties die worden uitgenodigd als stemgerechtigde leden, nader te specificeren, zodat ook de landbouw-, werkgevers- en werknemersorganisaties als dusdanig worden opgenomen. In dezelfde paragraaf van de contracttekst staat dat één derde van de milieuraden uit leden van een milieu- en natuurvereniging bestaat. Hierbij is het niet duidelijk of één vereniging meerdere leden mag afvaardigen. De Raden vragen deze onduidelijkheid weg te werken. De convenanttekst stelt ook dat de gemeente- en provincieraden de samenstelling van de milieuraden bepalen. Om verwarring te vermijden, vragen de Raden om te verduidelijken dat elke belangengroep zijn eigen kandidatenlijst voordraagt.

De huidige samenwerkingsovereenkomst bepaalt dat een gemeentelijke milieuvadvisoraad minimum viermaal per jaar moet vergaderen. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst is het minimumaantal vergaderingen echter teruggebracht tot tweemaal per jaar. SERV en Minaraad vragen zich hierbij af of dit beperkte aantal vergaderingen voldoende continuïteit in de werking kan garanderen.

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst bepaalt dat adviezen 'openbaar zijn'. Deze formulering geeft aan dat de documenten wel passief openbaar moeten worden gemaakt (= op vraag), maar dat ze niet actief openbaar moeten worden gemaakt (bv. verspreiding via internet). Gelet op één van de twee doelstellingen van een adviesraad, nl. het stimuleren van het maatschappelijk debat, moet actieve openbaarheid de regel zijn. Minaraad en SERV vragen daarom om de formulering te veranderen naar 'de adviezen worden (actief) openbaar gemaakt'. Bovendien pleiten de Raden voor het reactiveren van de portaalwebsite www.milieuraad.be. Daar kunnen alle milieuraden hun adviezen en samenstelling publiceren en zo elkaar inspireren.

6.1.3 Actieve participatie belonen

In de voorgestelde samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten slaat participatie vooral op het organiseren van open minaraden. Het onderscheidingsniveau kent zelfs punten toe aan de inrichting van één open minaraad. Onder participatie verstaan Minaraad en SERV echter een actieve participatie van burgers bij het gemeentelijk milieubeleid. De Raden pleiten veeleer voor het belonen van samenwerkingsverbanden tussen gemeente/provincie en milieu-, natuur- of andere verenigingen om de burger actief te sensibiliseren, dan voor het belonen van open milieuraden. SERV en Minaraad vragen deze formulering op te nemen doorheen de tekst.

Hierbij willen de Raden nog opmerken dat er mogelijk verwarring qua correcte samenstelling van de milieuraden kan ontstaan doordat de contracttekst de inwoners die deelnemen aan de open minaraad beschouwt als niet-stemgerechtigde leden. Het aantal niet-stemgerechtigden mag binnen een gewone raadszitting maximaal de helft van het aantal stemgerechtigde leden bedragen. Minaraad en SERV vragen om te verduidelijken dat deze regel niet van tel is bij een open minaraad of om aan de inwoners die deelnemen aan de open minaraad zonder stemrecht, een andere omschrijving te geven, zodat geen verwarring kan ontstaan.

6.1.4 Milieubeleidsplan in basisniveau

De Raden pleiten ervoor om het opmaken van een milieubeleidsplan of van een milieuhoofdstuk in het gemeentelijk beleidsplan op te nemen in het basisniveau. Dit zal het enerzijds voor de gemeenten gemakkelijker maken om planmatig te werken en een strategische langetermijnvisie te ontwikkelen voor het gemeentelijk milieubeleid; anderzijds zal dit het evalueren van het gemeentelijk beleid vereenvoudigen. Tevens vormt dit (milieu)beleidsplan een goede basis voor participatie van de gemeentelijke milieuraad bij het gemeentelijk milieubeleid.

6.1.5 Gebiedsgerichte projecten

In eerdere contractteksten was er sprake van de mogelijkheid om gebiedsgerichte projecten in te dienen. Deze mogelijkheid is verdwenen, wat de Raden ten zeerste betreuren. Gebiedsgerichte projecten maken het immers mogelijk om themaoverschrijdend te werken binnen een specifieke problematiek. Bovendien beschouwen de Raden de themaoverschrijdende aanpak als een kwaliteitscriterium voor projecten (zie punt 4.2.3).

6.1.6 Milieu Management Informatiesysteem

De Vlaamse overheid verwacht van de provincies dat ze voor elke databank een eerstelijns (technische) helpdesk organiseren. Minaraad en SERV vinden het de taak van de provincies om de gemeenten hierbij inhoudelijk, maar niet technisch te ondersteunen. De provincies hebben deze databanken niet zelf ontworpen en voeren de gegevens ook niet in. Het organiseren van een technische helpdesk voor elke databank is vooral een taak voor de ontwerper van de databanken.

6.2 Thema afval

6.2.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.2.1.1 Doelstellingen

De Vlaamse overheid stelt dat de gemeenten moeten streven naar een coherent afvalstoffenbeleid met onder meer aandacht voor handhaving. SERV en Minaraad vinden echter dat bepalingen over handhaving niet thuishoren in de samenwerkingsovereenkomst en verwijzen daarbij naar hun standpunt bij het luik handhaving in het thema instrumentarium.

6.2.1.2 Basisniveau

Om afval te vermijden moeten gemeenten onder meer antireclamestickers aanbieden aan hun inwoners. Minaraad en SERV vinden dit te vrijblijvend geformuleerd. Eenmaal in de contractperiode worden beter stickers in alle brievenbussen gepost.

Conform de bepalingen beschreven in het ontwerp van Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen stelt de samenwerkingsovereenkomst dat de inzameling van hechtgebonden asbest, zoals asbestcementen golfplaten, bloembakken, asbestleien, enz., gratis is¹¹. De inzameling hiervan op het containerpark moet laagdrempelig zijn om illegaal ontwijkgedrag te voorkomen. Minaraad en SERV vinden dat die afvalstof gratis moet kunnen aangeboden worden.

6.2.1.3 Onderscheidingsniveau

Minaraad en SERV hebben geen problemen met een subsidiereglement voor herbruikbare luiers, maar zijn van mening dat in de contracttekst de regels hiervoor verduidelijkt moeten worden. Aan dit subsidiereglement kunnen dan sensibilisatieacties gekoppeld worden.

¹¹ Ontwerp van Uitvoeringsplan Milieuverantwoord beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen, pag. 86.

In de actielijst van het thema afval is een actie opgenomen waarbij de gemeenten met de selectieve inzameling van wegwerpluiers punten kunnen verdienen. Gezien de huidige problematiek inzake de verwerking van wegwerpluiers is er vandaag nog te veel onzekerheid over de verwerking van deze fractie. De Raden stellen voor om deze actie open te trekken naar andere selectieve stromen die niet verplicht in te zamelen zijn volgens het Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afvalstoffen, op voorwaarde dat deze een daling van het restafval en de milieu-impact met zich mee brengen.

De Vlaamse overheid vermeldt mogelijke doelstellingen voor restafval en zet de gemeenten aan om de hoeveelheid restafval te reduceren tot maximaal 165 kg per inwoner of minder; of tot maximaal 150 kg per inwoner of minder. SERV en Minaraad vinden deze doelstelling vrij zwak voor het onderscheidingsniveau. Bovendien betreft het maar één fractie van het afval. De samenwerkingsovereenkomst zou ook streefdoelen moeten vermelden voor de andere fracties of voor de totale afvalberg.

Ten slotte stellen Minaraad en SERV dat een gemeente die niet aan het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen voldoet, niet in aanmerking kan komen voor subsidies.

6.2.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies

6.2.2.1 Doelstelling

In de doelstellingen van het thema afval staat dat de provincie aandacht moet besteden aan handhaving en de bevoegdheidsverdeling tussen de bestuursniveaus moet respecteren. De Raden zijn het hier niet mee eens. Handhaving is geen taak voor de provincie, wel voor de Vlaamse overheid (zie 6.1.1). Bijgevolg respecteert het contract de bevoegdheidsverdeling niet.

6.3 Thema milieuverantwoord productgebruik

6.3.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.3.1.1 Basisniveau

De samenwerkingsovereenkomst legt de gemeenten op om duurzaam geëxploiteerd hout op te nemen in de standaardbestekken. Minaraad en SERV appreciëren dit, maar stellen voor om deze bepaling uit te breiden met gecertificeerd breekpuin. Opname van milieucriteria in bestekken is immers een relatief eenvoudige maatregel met een groot milieueffect. Hierbij kan verduidelijkt worden dat de meerkost ten opzichte van gewone producten maximaal 15% mag bedragen. Bovendien vinden de Raden de term 'duurzaam geëxploiteerd hout' onduidelijk. Op dit ogenblik is er slechts één label dat garant staat voor duurzaam geëxploiteerd hout, nl. FSC. Omdat gemeenten regelmatig hout met onduidelijke labels aangeboden krijgen, stellen de Raden voor om in de contracttekst duidelijk te vermelden dat enkel het FSC-label of toekomstige, gelijkwaardige labels in aanmerking kunnen komen. In de contracttekst wordt ook enkel gewag gemaakt van aannemers, terwijl de bestekken voor duurzaam geëxploiteerd hout ook moeten gelden voor onderaannemers en leveranciers. De Raden vragen daarom in de tekst te spreken van aannemers, onderaannemers en leveranciers.

6.3.1.2 Onderscheidingsniveau

De stimulans in het onderscheidingsniveau waarbij de gemeenten aannemers stimuleren een CoC-certificaat aan te vragen, is waardevol maar moeilijk realiseerbaar en controleerbaar. Boven-

dien werd in het onderscheidingsniveau geen duidelijke verplichting opgenomen om het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout op te nemen in de bestekken.

6.3.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies

6.3.2.1 Basisniveau

De Raden zijn geen voorstander van de onduidelijke term 'duurzaam geëxploiteerd hout'. Op dit moment is er slechts één label dat garant staat voor duurzaam geëxploiteerd hout, nl. FSC. Het is dan ook duidelijker om in de contracttekst het FSC-label of mogelijk toekomstige gelijkwaardige labels te vermelden. Verder wordt in de contracttekst ook enkel gewag gemaakt van aannemers, terwijl de bestekken voor duurzaam geëxploiteerd hout ook moeten gelden voor onderaannemers. De Raden vragen daarom in de tekst te spreken van aannemers en onderaannemers.

6.4 Thema water

6.4.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.4.1.1 Basisniveau

De Raden vragen dat ook voor rationeel watergebruik sensibilisatieacties georganiseerd worden. Bovendien stellen de Raden voor om het organiseren van een passieve sensibilisatieactie rond bestrijdingsmiddelen op te nemen in het basisniveau. De Raden wijzen erop dat de lokale besturen via het decreet van 21 december 2001 over de vermindering van het gebruik van pesticiden ¹² budgetten ter beschikking zouden krijgen om sensibiliseringsprojecten of –campagnes voor particulieren op te starten, met de bedoeling het gebruik in huishoudens terug te dringen. Deze budgetten zijn er nooit gekomen. Het belangrijkste is dat sensibilisatieacties op punt worden gesteld, of dit nu via het decreet van 2001 gebeurt of via de samenwerkingsovereenkomst. Minaraad en SERV wijzen er wel op dat naar afstemming moet gezocht worden, zodat niet tweemaal voor hetzelfde doel een budget wordt ingeschreven.

6.4.1.2 Projectniveau

Subsidies voor IBA's en afkoppeling worden niet meer opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst omdat de Vlaamse Regering het RIO-besluit op korte termijn wenst goed te keuren. De terugbetaling van gemeentelijke subsidies voor IBA's en afkoppeling zullen in dit herziene RIO-besluit aan bod komen. De Raden vinden dit positief, op voorwaarde dat het RIO-besluit tijdig wordt goedgekeurd.

In artikel 4.4.1. van de contracttekst worden projecten 'integraal waterbeheer' opgenomen waarvoor de gemeente een subsidieaanvraag kan indienen. Volgens de Raden kunnen alleen die projecten in aanmerking komen voor subsidie die voor uitvoering als actiepoint in de (deel)bekkenbeheerplannen of in de uitvoeringsplannen van de zoneringsplannen opgenomen zijn. Deze projecten moeten gerealiseerd worden met maximale toepassing van de principes van natuurtechnische milieubouw.

¹² Decreet van 21/12/2001 houdende de vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest, Art. 5.

6.4.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies

6.4.2.1 Basisniveau

De Raden vragen om het organiseren van een passieve sensibilisatieactie voor rationeel watergebruik op te nemen in het basisniveau.

In de contracttekst is bovendien sprake dat de provincies tegen uiterlijk 1 april 2008 een globaal actieplan moeten uitwerken voor de sanering van de prioritair vismigratieknelpunten op de waterlopen van de tweede categorie onder beheer van de provincie. Minaraad en SERV vragen deze deadline omwille van de opgelopen vertragingen minstens uit te stellen tot 4 maanden na het ontvangen van de contracttekst.

6.4.2.2 Projectniveau

De provincies kunnen, net als de gemeenten, een subsidieaanvraag indienen voor projecten die kaderen in de doelstellingen van het decreet Integraal Waterbeleid. In artikel 4.3.1. van de contracttekst worden projecten 'integraal waterbeheer' opgenomen waarvoor de provincie een subsidieaanvraag kan indienen. Volgens de Raden kunnen alleen die projecten in aanmerking komen voor subsidie die voor uitvoering als actiepunt in de (deel)bekkenbeheerplannen of in de uitvoeringsplannen van de zoneringsplannen opgenomen zijn. Deze projecten moeten gerealiseerd worden met maximale toepassing van de principes van natuurtechnische milieubouw.

6.5 Thema hinder

6.5.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.5.1.1 Basisniveau

De Vlaamse overheid vraagt de gemeenten om het risico op bijkomende milieuhinder bij de meldingsdossiers voor klasse 3-inrichtingen te beoordelen in het kader van de VLAREM-wetgeving. Bovendien vraagt de hogere overheid de gemeenten om preventief bijzondere voorwaarden op te leggen aan die inrichtingen zodra het wettelijke kader daarvoor beschikbaar is. De Raden zijn het niet eens met deze bepaling en vragen dit debat te voeren in het kader van de herziening van VLAREM.

6.5.1.2 Onderscheidingsniveau

Zowel bij geluid-, geur- en lichthinder vermeldt de Vlaamse overheid dat gemeenten een politiereglement kunnen opmaken op onderscheidingsniveau. De Raden vinden dit een waardevol instrument om lokale hinderproblemen op te vangen, voor zover dergelijke politiereglementen de normale bedrijfsactiviteit niet in het gedrang brengen.

Bij het opstellen en bijhouden van een hinderinventaris stelt de Vlaamse overheid dat de inventaris zowel de klachten als de potentiële en feitelijke hinder moet bevatten. Bij het bepalen van de potentiële hinder worden alle subjectieve factoren buiten beschouwing gelaten, aldus de Vlaamse overheid. De Raden vragen eerst en vooral te verduidelijken wat het verschil is tussen klachten en potentiële hinder. Bovendien zien de Raden niet in hoe potentiële hinder vrij kan zijn van subjectieve factoren. Dit lijkt eerder een contradictie.

6.6 Thema energie

6.6.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.6.1.1 Basisniveau

De Vlaamse overheid vraagt de gemeenten om zich in het onderscheidingsniveau te engageren om het energieverbruik met minstens 6% over de hele looptijd van de overeenkomst te verminderen in de gebouwen waarvoor een energieboekhouding is opgesteld. Minaraad en SERV vinden deze resultaatsverbintenis te zwak en zijn van mening dat een vermindering van 6% moet gelden voor alle gemeentelijke gebouwen en het openbare verlichtingsnet (inclusief klemtoonverlichting). De Raden beschouwen dit als een haalbare kaart vermits ook de netbeheerders de verplichting hebben om jaarlijks 1% energie te besparen. Daarom ook zouden de Raden het artikel opnemen op het basisniveau en niet op het onderscheidingsniveau.

Daarnaast vragen de Raden ook inspanningen om het verbruik van de straatverlichting en de accentverlichting op gebouwen te doen dalen. Op het basisniveau zouden SERV en Minaraad vragen om het elektriciteitsverbruik van de straatverlichting in kaart te brengen en terug te schroeven door onder meer het lichtregime aan te passen, de armaturen of de lampen te vervangen of door verlichting weg te halen op plaatsen waar verlichting overbodig is.

De voorkeur van de Raden gaat uit naar concrete resultaatsverbintenissen voor rationeel energiegebruik. Pas in tweede instantie zouden de Raden actieve sensibilisatie voor REG in het basisniveau opnemen.

6.6.1.2 Onderscheidingsniveau

Het artikel over het uitvoeren van een energieboekhouding in het basisniveau verschilt amper van het artikel over het uitbreiden van de energieboekhouding naar andere entiteiten op onderscheidingsniveau. De Raden vragen de Vlaamse overheid meer duidelijkheid hierover. Bovendien zouden SERV en Minaraad de energieboekhouding uitbreiden naar alle entiteiten in plaats van de andere entiteiten.

Actieve sensibilisatie voor rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie zouden Minaraad en SERV op het onderscheidingsniveau plaatsen, tenminste als de sensibilisatiecampagnes participatief aangepakt worden. Concreet denken de Raden daarbij onder meer aan informatiesessies over klimaatwijken of het gezamenlijk aankopen van zonneboilers. SERV en Minaraad pleiten ook voor een bijkomend artikel over het aanbieden van energieadvies aan bouwende en verbouwende inwoners in de gemeente, naar analogie van de werking van bijvoorbeeld de milieuadvieswinkel in Gent.

De Raden stellen de Vlaamse overheid voor om van de gemeenten het engagement te vragen om alle energiebesparende maatregelen of ingrepen met een terugverdientijd van vijf jaar op basis van hernieuwbare energiebronnen uit te voeren. Minaraad en SERV vragen ook meer aandacht voor het verwerken van beheerresten voor de productie van energie. SERV en Minaraad stellen voor dit item op te nemen als een actie op het onderscheidings- of projectniveau.

Ten slotte stellen de Raden voor dat de gemeenten waar mogelijk, passiefhuizen en passiefwijkprojecten stimuleren.

6.6.1.3 Projectniveau

Binnen het kader van REG in bestaande gebouwen suggereert de Vlaamse overheid om bij de keuze van gebouwen de voorkeur te geven aan publieke gebouwen waarvan het energieverbruik hoger ligt dan het referentiegebouw. Minaraad en SERV ondersteunen dit maar stellen dat het

nemen van één REG-maatregel in verschillende gebouwen eveneens in aanmerking moet komen. Bovendien moet het nemen van verschillende energieprestatieverbeterende maatregelen in eenzelfde gebouw ook als een waardevol project toegelaten worden.

6.6.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies

6.6.2.1 Basisniveau

SERV en Minaraad vinden het eigen beleid van de provincie te weinig ambitieus en dringen er daarom op aan om verschillende artikels uit het onderscheidingsniveau van de gemeentelijke contracttekst over te nemen. Hierbij denken de Raden in het bijzonder aan de artikels over de aankoop van een minimumpercentage aan groene stroom, het opnemen van energie-efficiëntie als criterium bij overheidsopdrachten en het engagement om gedurende 6 jaar 6% minder energieverbruik te realiseren in de gebouwen waarvoor een energieboekhouding is opgesteld.

6.6.2.2 Projectniveau

Binnen het kader van het nemen van REG-maatregelen in bestaande publieke gebouwen suggereert de Vlaamse overheid om bij de keuze van gebouwen de voorkeur te geven aan publieke gebouwen waarvan het energieverbruik hoger ligt dan het referentiegebouw omdat daar een aanzienlijke verbetering van de energieprestatie mogelijk is. Minaraad en SERV ondersteunen dit, net als de suggestie dat het nemen van één REG-maatregel in verschillende gebouwen ook in aanmerking komt als REG-actie. De Raden pleiten er bovendien voor om het nemen van verschillende energieprestatieverbeterende maatregelen in eenzelfde gebouw ook als een waardevol project toe te laten.

De Raden vragen verder meer aandacht voor het verwerken van beheerresten voor de productie van energie. SERV en Minaraad stellen voor dit item op te nemen als een actie in het projectniveau.

6.7 Thema mobiliteit

6.7.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.7.1.1 Basisniveau

De enige verplichting voor het halen van het basisniveau (passieve sensibilisatie) is te zwak; daarom stellen de Raden voor om minstens actieve sensibilisatie te vragen.

Minaraad en SERV stellen voor om verplichte autoloze zondagen toe te voegen aan het basisniveau. Minimaal eenmaal per jaar moet een gemeente hieraan deelnemen, bv. in het kader van 'de Week van de Vervoering'.

6.7.1.2 Onderscheidingsniveau

Om de luchtverontreiniging die veroorzaakt wordt door het verkeer aan te pakken stelt de Vlaamse overheid voor dat de gemeenten een actieplan opmaken. Om de effecten van maatregelen op de luchtkwaliteit te meten suggereert de overheid te werken met het stratenmodel CAR Vlaanderen. Bij dit model stellen zich meerdere problemen. Onder meer in de berekeningsmethode gaat CAR er standaard van uit dat het aanplanten van groen een verhoging van het fijnstofgehalte veroorzaakt. Dit komt omdat fijn stof kan blijven hangen door een boom, maar uiteindelijk zorgt het groen

er op lange termijn wel voor dat fijn stof gefilterd wordt en de luchtkwaliteit verbetert. Volgens een recente Engelse studie kan het massaal aanplanten van laanbomen ervoor zorgen dat de Europese normen gehaald worden. SERV en Minaraad stellen daarom voor om het CAR-model op dit punt aan te passen en het aanplanten van bomen als maatregel tegen luchtverontreiniging op te nemen in de samenwerkingsovereenkomst.

De Raden pleiten ook voor het opnemen in de contracttekst van een minimum ecoscore van 68 punten in de bestekken voor de aankoop van milieuvriendelijke personenwagens. Een ecoscore van 68 punten is zeker een haalbare zaak, dat toont de databank van VITO duidelijk aan. Bovendien willen de Raden dat de opleiding voor gemeentepersoneel in milieuvriendelijk rijgedrag (eco-driving) toegevoegd wordt aan het onderscheidingsniveau van de overeenkomst. Ook het inventariseren en opstellen van een actieplan voor trage wegen zouden de Minaraad en SERV toevoegen aan dit niveau.

6.8 Thema natuur

6.8.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.8.1.1 Basisniveau

De Raden vragen verder aan het basisniveau toe te voegen dat gemeenten de zorgplicht voor natuur moeten respecteren en gebruik moeten maken van de code van de goede natuurpraktijk. SERV en Minaraad vinden dat de gemeenten zich ertoe moeten verbinden om zelf een voorbeeldfunctie op zich te nemen (in het beheer van al haar gronden en gebouwen) in verband met het gebruik van 'streekeigen soorten'. Dit gaat uiteraard verder dan louter 'het promoten' en 'het zelf gebruik maken van' streekeigen soorten. Het aanbod van autochtoon materiaal is momenteel beperkt. Het materiaal moet dan ook deskundig worden gebruikt op de meest aangewezen plaatsen.

De Raden stellen voor dat de gemeenten binnen de drie jaar, naar het voorbeeld van de Limburgse gemeenten, een zeldzame planten- of diersoort adopteren op het basisniveau.

Op het basisniveau zou de Vlaamse overheid nog moeten opnemen dat gemeenten met bossen in eigendom tegen het einde van de contractperiode over een goedgekeurd bosbeheerplan horen te beschikken volgens de criteria duurzaam bosbeheer (= uitvoering van het Bosdecreet).

De verplichting op onderscheidingsniveau om deel te nemen aan de Dag van het Park is zinvol, maar hoort eerder thuis in het basisniveau. Minaraad en SERV stellen trouwens voor om deelname aan de Week van het Bos of de Dag van de Natuur als alternatieven op te nemen voor de Dag van het Park.

6.8.1.2 Projectniveau

Minaraad en SERV aanvaarden het principe van de aankoopsubsidies, zolang het niet om alleenstaande projecten gaat en er voldoende betrokkenheid met andere gemeenten of met verenigingen voorzien wordt. De Vlaamse overheid zal 50% van de kosten (met een maximum van 100.000 euro) subsidiëren indien gemeenten gronden aankopen in het kader van het thema natuur. Het maximum van 100.000 euro komt ongeveer overeen met de aankoop van 10 ha grond. Voor grote projecten zal deze subsidie dus lager liggen dan in de vorige samenwerkingsovereenkomst; nochtans vormen dergelijke aankopen de hoeksteen van projecten op gemeentelijk niveau. Om de gemeenten over de streep te halen om bv. speelbossen groter dan 10 ha aan te leggen, is volgens SERV en Minaraad een aankoopsubsidie van 50% de minimale subsidie.

De Raden stellen dat een subsidie voor de aankoop van gronden de ruimtelijke bestemming niet in het gedrang mag brengen of onmogelijk mag maken. Indien gemeenten of provincies functies wil-

len realiseren die niet overeenstemmen met de ruimtelijke bestemming, dan moet de geëigende weg van de ruimtelijke ordening gevolgd worden.

De Raden vragen dat een niet-limitatieve lijst met mogelijke acties opnieuw zou opgenomen worden.

In de lijst met de niet toegelaten projecten zouden de Raden het uitwinnen van pachters schrappen voor zover de betrokken gronden niet in agrarisch gebied gelegen zijn. Voor sommige projecten zal het kostenefficiënter zijn om een stuk grond aan te kopen en de pachter uit te winnen dan een alternatief stuk aan te kopen dat pachtvrij is. De huidige bepaling verbiedt eigenlijk impliciet de opname van verpachte gronden in de subsidieerbare gebiedsgerichte projecten binnen de samenwerkingsovereenkomst, ook al leidt dit tot een hoge ecologische en/of maatschappelijke meerwaarde.

6.8.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies

6.8.2.1 Doelstellingen

De Vlaamse overheid vraagt de provincies om de gemeenten onder meer te ondersteunen bij het realiseren van natuurverbindingsgebieden. De Raden vragen deze term te vervangen door natuur- en landschapszorg.

6.8.2.2 Basisniveau

De provincies wordt gevraagd te zorgen voor de realisatie en het verdere beheer van de projecten die via de samenwerkingsovereenkomst 2002-2007 goedgekeurd werden voor subsidiëring. Knelpunten moeten ze rapporteren. Minaraad en SERV zijn het hier mee eens, maar stellen voor om enkel de lopende en nog niet volledig afgewerkte projecten op te nemen in dit artikel. Het rapporteren over projecten uit de voorafgaande convenanten wijzen de Raden af.

De Raden vragen zich ook af hoe strikt het gebruik van eigen soorten geldt. Ze zouden vooral pleiten voor het aanwenden van streekeigen soorten bij nieuwe aanplantingen en zouden uitzonderingen voorzien voor bestaande historische rozentuinen of arboretums met exotische soorten.

6.8.2.3 Projectniveau

SERV en Minaraad hebben geen probleem met aankoopsubsidies, zolang het niet om alleenstaande projecten gaat en er voldoende betrokkenheid met andere gemeenten of met verenigingen voorzien wordt.

De Raden stellen dat een subsidie voor de aankoop van gronden de ruimtelijke bestemming niet in het gedrang mag brengen of onmogelijk mag maken. Indien gemeenten of provincies functies willen realiseren die niet overeenstemmen met de ruimtelijke bestemming, dan moet de geëigende weg van de ruimtelijke ordening worden gevolgd.

Bij de niet toegelaten projecten wordt de materiële uitbouw van bezoekerscentra vermeld. De Raden wensen hierop één uitzondering toe te staan, namelijk het inrichten van tijdelijke tentoonstellingen.

6.8.2.4 Rapportage

De provincies wordt gevraagd om de herkomst van alle gebruikte plantenmateriaal aan te geven en het aantal kilometers gemaaid en beheerde bermen op te sommen in de rapportage. Minaraad en SERV vinden deze rapportageverplichtingen te ver gaan en stellen voor deze te schrappen.

6.9 Thema bodem

6.9.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.9.1.1 Basisniveau

De Raden vragen om bodemsanering open te trekken naar bodembeleid omdat bepaalde aspecten van het bodembeleid, zoals onder meer bodemverdichting en preventie van bodemverontreiniging, niet meegenomen werden in de samenwerkingsovereenkomst.

6.9.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies

6.9.2.1 Basisniveau

De Raden vragen om bodemsanering open te trekken naar bodembeleid om dezelfde reden als bij de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten.

6.9.2.2 Projectniveau

Bovendien merken SERV en Minaraad op dat de Vlaamse overheid in de projectcriteria voor de provincies nog steeds spreekt van bodemsaneringsbeleid in plaats van bodembeleid zoals elders in de contracttekst. Ze vragen dit dan ook aan te passen.

6.10 Thema duurzame ontwikkeling

6.10.1 Samenwerkingsovereenkomst gemeenten

6.10.1.1 Basisniveau

SERV en Minaraad vinden het positief dat het thema duurzame ontwikkeling opgenomen is in de samenwerkingsovereenkomst. De Vlaamse overheid voorziet enkel passieve sensibilisatie voor duurzame ontwikkeling op het basisniveau. De Raden stellen voor om dit artikel te schrappen. Op deze manier wordt de drempel voor de gemeenten om in het samenwerkingsakkoord te stappen zo laag mogelijk gehouden. Bijkomende voorwaarden inzake duurzame ontwikkeling worden daarom best opgenomen bij het onderscheidingsniveau.

6.10.1.2 Onderscheidingsniveau

De gemeente onderschrijft en integreert de principes van het Vlaams implementatieplan educatie voor duurzame ontwikkeling (wordt verwacht in 2008) op gemeentelijk niveau.

Minaraad en SERV stellen voor om oefeningen zoals de duurzaamheidspiegel te integreren in het onderscheidingsniveau of op te nemen als themaoverstijgende projecten. Binnen de administratie gaat men ervan uit dat themaoverstijgende projecten moeten voldoen aan alle voorwaarden van de thema's waarop zij betrekking hebben. Hierdoor vrezen de Raden dat deze projecten even dood geboren zullen zijn als het voormalige niveau 3 en dat themaoverstijgende werken eerder bestraft dan beloond zullen worden. SERV en Minaraad vragen dan ook met aandrang om binnen de themaoverstijgende projecten criteria te vermelden die projecten als duurzaamheidspiegels mogelijk maken.

Door het verdwijnen van niveau 3 is ook de duurzaamheidstoets verdwenen. Niettemin geloven Minaraad en SERV dat de toets heel wat mogelijkheden biedt op het vlak van externe en interne integratie van milieudoelstellingen, samenwerking tussen gemeentelijke diensten, participatie en sensibilisering en dit zowel voor de doelgroepen als binnen de eigen diensten. De onuitvoerbaarheid van niveau 3 had vooral te maken met de zware voorafgaande voorwaarden die werden gesteld. De Raden vinden het jammer dat het gevaar dreigt om het kind met het badwater weg te gooien en stellen dan ook voor om de duurzaamheidstoets mee te nemen in het onderscheidingsniveau. Een duurzaamheidstoets bevordert de samenwerking tussen diensten, biedt een advieskader voor adviesraden en opent ook participatieve en communicatieve mogelijkheden. Bovendien is het bij uitstek één van de instrumenten die duurzame ontwikkeling tastbaar maken.

6.10.1.3 Projecten

De Vlaamse overheid omschrijft in de overeenkomst op welke elementen duurzame ontwikkelingsprojecten betrekking kunnen hebben. Daarin heeft de Vlaamse overheid het over de gemeente die in zijn structuurplan, de voorschriften van ruimtelijke uitvoeringsplannen of in de vergunningsvoorschriften een aantal nieuwe criteria kan opnemen voor zuinig ruimtegebruik, rationeel afval-, water- of energiegebruik of voor toegankelijkheid.

De Raden benadrukken dat dit enkel kan gebeuren in het kader van individuele projecten inzake duurzame ontwikkeling. Het is niet aangewezen om via de samenwerkingsovereenkomst algemeen geldende bijkomende duurzaamheidscriteria in te voeren. Ten slotte wijzen de Raden er op dat de financiering van dergelijke projecten enkel betrekking mag hebben op die aspecten van de projecten die voor een toegevoegde waarde zorgen inzake duurzame ontwikkeling. Het kan niet de bedoeling zijn dat de middelen van de samenwerkingsovereenkomst ingezet worden om lopend of 'klassiek' beleid te subsidiëren.

6.10.2 Samenwerkingsovereenkomst provincies

6.10.2.1 Duurzame ontwikkeling ontbreekt

Het thema duurzame ontwikkeling ontbreekt in de samenwerkingsovereenkomst met de provincies. De Raden vragen dit thema toe te voegen aan de overeenkomst en dit onder meer in te vullen als een ondersteuningsopdracht voor het duurzaamheidsbeleid van de gemeenten.

6.10.2.2 Duurzaamheidstoets

Net als bij de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten, vragen de Raden om de duurzaamheidstoets op te nemen in de contracttekst voor de provincies, maar dan wel op het projectniveau.